QUẢN LÍ GIÁO DỤC CÔNG DÂN SỐ CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC PHƯỜNG XUÂN ĐỈNH, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Lê Bích Hạnh
Trường Tiểu học Xuân La, phường Xuân Đỉnh, Hà Nội

Tóm tắt: *Trong bối cảnh chuyển đổi số, giáo dục công dân số cho học sinh tiểu học trở thành yêu cầu cấp thiết nhằm hình thành năng lực sử dụng công nghệ an toàn, có trách nhiệm và hiệu quả. Bài viết tập trung làm rõ khái niệm quản lý giáo dục công dân số và đề xuất một số biện pháp quản lý tại các trường tiểu học phường Xuân Đỉnh, thành phố Hà Nội. Các biện pháp bao gồm: tổ chức truyền thông giáo dục công dân số; xây dựng chương trình giáo dục phù hợp; đa dạng hóa hình thức và phương pháp dạy học; huy động các lực lượng tham gia giáo dục; xây dựng môi trường giáo dục toàn diện thúc đẩy công dân số. Kết quả nghiên cứu góp phần nâng cao hiệu quả quản lý và chất lượng giáo dục công dân số trong nhà trường tiểu học, đáp ứng yêu cầu phát triển năng lực số cho học sinh trong bối cảnh hiện nay.*

Từ khóa*: Quản lý giáo dục, Công dân số,Giáo dục tiểu học, Năng lực số, Chuyển đổi số.*

MANAGING DIGITAL CITIZENSHIP EDUCATION FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN XUAN DINH WARD, HANOI CITY

Abstract: *In the context of digital transformation, digital citizenship education for primary school students has become an urgent requirement to develop the capacity to use technology safely, responsibly, and effectively. This article focuses on clarifying the concept of managing digital citizenship education and proposes some management measures at primary schools in Xuan Dinh ward, Hanoi city. These measures include: organizing digital citizenship education communication; developing appropriate educational programs; diversifying teaching forms and methods; mobilizing various forces to participate in education; and building a comprehensive educational environment that promotes digital citizenship. The research results contribute to improving the effectiveness of management and the quality of digital citizenship education in primary schools, meeting the requirements for developing digital competencies for students in the current context.*

Keywords: *Educational management, Digital citizenship, Primary education, Digital competence, Digital transformation.*

Nhận bài: 23/04/2026 *Phản biện: 22/05/2026* *Duyệt đăng: 27/05/2026*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ, công nghệ đã làm thay đổi sâu sắc cách con người học tập, giao tiếp và tham gia đời sống xã hội. Khái niệm công dân số nhấn mạnh yêu cầu về năng lực sử dụng công nghệ một cách an toàn, có trách nhiệm và hiệu quả, không chỉ đối với người lớn mà cả trẻ em. Tuy nhiên, môi trường trực tuyến cũng tiềm ẩn nhiều rủi ro, đòi hỏi giáo dục phải trang bị cho học sinh năng lực thích ứng, bảo vệ bản thân và tham gia tích cực vào không gian số.

Tại Việt Nam, Chương trình Chuyển đổi số quốc gia và Khung năng lực số cho người học (Thông tư 02/2025/TT-BGDĐT) đã đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc phát triển năng lực số toàn diện cho học sinh. Ở cấp tiểu học – giai đoạn nền tảng của sự hình thành nhân cách – giáo dục công dân số không chỉ giúp học sinh sử dụng công nghệ hiệu quả mà còn góp phần hình thành tư duy, kỹ năng và ý thức trách nhiệm trong môi trường số.

Mặc dù giáo dục công dân số đã được triển khai trong nhà trường, song các nghiên cứu về quản lý hoạt động này còn hạn chế, đặc biệt ở cấp tiểu học. Việc thiếu các biện pháp quản lý đồng bộ từ xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện đến kiểm tra, đánh giá đã ảnh hưởng đến hiệu quả triển khai. Thực tiễn tại các trường tiểu học phường Xuân Đỉnh, thành phố Hà Nội cho thấy công tác quản lý giáo dục công dân số vẫn còn nhiều khó khăn do đây là lĩnh vực mới.

Xuất phát từ những yêu cầu lý luận và thực tiễn đó, nghiên cứu đề tài: "Quản lý giáo dục công dân số cho học sinh các trường tiểu học phường Xuân Đỉnh, thành phố Hà Nội" là cần thiết, góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục công dân số trong bối cảnh hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Quan niệm về quản lý giáo dục công dân số

Quản lý giáo dục là quá trình tác động có mục đích, có kế hoạch và có tổ chức của chủ thể quản lý nhằm vận hành hiệu quả các thành tố của hệ thống giáo dục để đạt mục tiêu đề ra. Ở cấp độ vi mô, quản lý giáo dục diễn ra trong nhà trường, do Ban giám hiệu tổ chức, điều hành các hoạt động dạy học và giáo dục.

Trên cơ sở đó, quản lý giáo dục công dân số được hiểu là quá trình tổ chức, điều hành và giám sát việc triển khai các hoạt động giáo dục nhằm hình thành cho học sinh năng lực, kỹ năng và thái

độ phù hợp trong môi trường số. Đây là hoạt động quản lý toàn diện trong nhà trường nhằm bảo đảm giáo dục công dân số được thực hiện đúng mục tiêu, nội dung và phương pháp, góp phần hình thành thế hệ học sinh có năng lực số, an toàn và trách nhiệm trong xã hội hiện đại.

2.2. Biện pháp quản lý giáo dục công dân số cho học sinh các trường tiểu học phường Xuân Đỉnh, thành phố Hà Nội

Các trường Tiểu học phường Xuân Đỉnh, thành phố Hà Nội đã quan tâm đến việc QLGD CDS cho học sinh. Tuy nhiên, giáo dục CDS là một hoạt động tương đối mới, do vậy công tác QLGD CDS cho học sinh còn nhiều hạn chế. Nếu lãnh đạo nhà trường, giáo viên và các bậc phụ huynh nhận thức được tầm quan trọng của việc giáo dục CDS, QLGD CDS cho học sinh, đồng thời có được các biện pháp quản lí phù hợp với hoạt động này thì có thể nâng cao được chất lượng giáo dục CDS cho học sinh các trường Tiểu học phường Xuân Đỉnh, thành phố Hà Nội.

2.2.1. Tổ chức truyền thông giáo dục về công dân số cho học sinh và các bên liên quan

Hiệu trưởng là chủ thể chịu trách nhiệm tổ chức và chỉ đạo thực hiện hoạt động truyền thông giáo dục về công dân số cho học sinh và các bên liên quan. Trước hết, với vai trò người đứng đầu nhà trường, Hiệu trưởng cần tổ chức hoạt động truyền thông một cách thường xuyên, đa dạng và phù hợp với thực tiễn nhằm nâng cao nhận thức, trách nhiệm của học sinh, giáo viên, phụ huynh và cộng đồng về giáo dục công dân số. Cụ thể, biện pháp này có thể được triển khai như sau:

Một mặt, nhà trường cần xây dựng kế hoạch truyền thông cụ thể theo từng tháng, học kỳ và năm học; trong đó xác định rõ mục tiêu, nội dung, đối tượng, hình thức và thời gian thực hiện. Nội dung truyền thông cần tập trung vào các vấn đề như: kỹ năng sử dụng Internet an toàn, ứng xử văn minh trên mạng, bảo vệ dữ liệu cá nhân, phòng chống bạo lực mạng, nhận diện thông tin xấu độc và trách nhiệm của công dân số. Đồng thời, các nội dung này cần được lồng ghép vào phong trào "Trường học thân thiện, học sinh tích cực", vào hoạt động xây dựng văn hóa học đường, chuyển đổi số trong giáo dục hoặc các hoạt động Đội – Sao Nhi đồng, qua đó tạo sự đồng bộ giữa hoạt động truyền thông và mục tiêu giáo dục toàn diện của nhà trường.

Mặt khác, nhà trường cần sử dụng đa dạng các hình thức truyền thông để tăng hiệu quả tiếp cận, chẳng hạn: tuyên truyền dưới cờ, sinh hoạt lớp, sinh hoạt chuyên đề; thi tìm hiểu về công dân số; thiết kế infographic, video, poster tuyên truyền; phát thanh học đường; xây dựng chuyên mục trên website, fanpage hoặc bảng tin điện tử của trường; tổ chức diễn đàn, tọa đàm, sân khấu hóa các tình huống về an toàn số và văn hóa số… Việc đa dạng hóa hình thức truyền thông sẽ giúp học sinh tiếp cận kiến thức một cách sinh động, dễ nhớ và phù hợp với đặc điểm lứa tuổi.

Tiếp theo, nhà trường cần khai thác hiệu quả các nền tảng số như nhóm Zalo, Facebook, Google Classroom, email hoặc website trường học để truyền tải thông tin, tài liệu và video giáo dục công dân số đến học sinh và phụ huynh. Bên cạnh đó, nhà trường có thể xây dựng thư viện học liệu số, clip hướng dẫn kỹ năng số hoặc tổ chức truyền thông trực tuyến nhằm mở rộng phạm vi tiếp cận.

Ngoài ra, nhà trường cần phối hợp chặt chẽ với cha mẹ học sinh trong việc giáo dục và giám sát hành vi sử dụng môi trường mạng của học sinh tại nhà. Cùng với đó, cần huy động sự tham gia của Đoàn Thanh niên, Công an, chuyên gia công nghệ thông tin, doanh nghiệp viễn thông và các tổ chức xã hội để tổ chức các buổi nói chuyện chuyên đề, tập huấn hoặc hoạt động ngoại khóa về công dân số.

Đặc biệt, Hiệu trưởng cần chỉ đạo giáo viên tuyên truyền, định hướng hành vi và hỗ trợ học sinh thực hiện kỹ năng số an toàn. Đồng thời, nhà trường cần khuyến khích học sinh tham gia làm tuyên truyền viên nhỏ tuổi thông qua các câu lạc bộ, đội truyền thông học đường hoặc nhóm sáng tạo nội dung số tích cực; điều này góp phần nâng cao tính chủ động và lan tỏa thông điệp giáo dục công dân số trong nhà trường.

Cuối cùng, nhà trường cần thường xuyên khảo sát nhận thức, thái độ và hành vi của học sinh sau các hoạt động truyền thông, đồng thời lấy ý kiến phản hồi từ giáo viên và phụ huynh để điều chỉnh nội dung, hình thức tổ chức cho phù hợp hơn. Song song với đó, cần kịp thời biểu dương, khen thưởng các tập thể và cá nhân tích cực tham gia truyền thông giáo dục công dân số.

2.2.2. Xây dựng chương trình giáo dục công dân số cho học sinh tiểu học

Bước khởi đầu, Ban giám hiệu tiến hành rà soát mức độ nhận thức và kỹ năng số của học sinh, năng lực tổ chức giáo dục công dân số của giáo viên, điều kiện cơ sở vật chất cũng như sự đồng hành của phụ huynh. Số liệu thu được từ đợt rà soát này chính là cơ sở để định hình mục tiêu, nội dung và hình thức của chương trình cho phù hợp với hoàn cảnh riêng của trường.

Tiếp theo, nhà trường cần tổ chức tập huấn, sinh hoạt chuyên môn hoặc mời chuyên gia hướng dẫn giáo viên về kiến thức công dân số, phương pháp giáo dục kỹ năng số và việc sử dụng công nghệ trong dạy học. Đây là điều kiện quan trọng để bảo đảm chất lượng thực hiện chương trình.

Bên cạnh đó, nhà trường cần thành lập nhóm hoặc tổ chuyên trách gồm cán bộ quản lý, giáo viên Tin học, giáo viên chủ nhiệm, Tổng phụ trách Đội và các lực lượng liên quan để tham gia xây dựng chương trình. Việc phân công nhiệm vụ rõ ràng sẽ giúp bảo đảm tính khoa học, đồng bộ và hiệu quả trong quá trình xây dựng và triển khai. Đồng thời, Ban giám hiệu cần chỉ đạo giáo viên xây dựng tài liệu, video, tranh ảnh, tình huống giáo dục và học liệu số phục vụ giảng dạy công dân số; cùng với đó là đầu tư cơ sở vật chất như máy tính, mạng Internet, thiết bị trình chiếu và phần mềm hỗ trợ nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai chương trình.

Ngoài ra, trong quá trình triển khai, nhà trường mà người đứng đầu là Hiệu trưởng cần thường xuyên theo dõi, kiểm tra và đánh giá mức độ phù hợp, hiệu quả của chương trình thông qua kết quả học tập, hành vi của học sinh cùng phản hồi từ giáo viên và phụ huynh. Trên cơ sở đó, chương trình tiếp tục được điều chỉnh, bổ sung để đáp ứng yêu cầu thực tiễn và sự phát triển của môi trường số.

2.2.3. Đa dạng hoá các hình thức, phương pháp giáo dục công dân số cho học sinh tiểu học

Mở đầu, nhà trường cần nắm bắt thực trạng kỹ năng số của học sinh, khả năng tổ chức hoạt động giáo dục công dân số ở đội ngũ giáo viên, điều kiện trang thiết bị và nhu cầu thực tế đặt ra. Dựa trên bức tranh đó, nhà trường lựa chọn những hình thức, phương pháp giáo dục thích hợp với học sinh tiểu học.

Một mặt, nhà trường cần chỉ đạo giáo viên tích hợp nội dung giáo dục công dân số vào các môn học như Tin học, Đạo đức, Tự nhiên và Xã hội, Hoạt động trải nghiệm… thông qua các bài học, tình huống thực tiễn và nhiệm vụ học tập phù hợp. Đồng thời, giáo viên cần sử dụng linh hoạt các phương pháp giáo dục hiện đại như: đóng vai xử lý tình huống, dạy học dự án, trò chơi học tập, học tập trải nghiệm, ứng dụng công nghệ thông tin và học liệu số trong dạy học… Bên cạnh đó, nhà trường cần khuyến khích giáo viên sử dụng các phần mềm, nền tảng học tập trực tuyến, video, trò chơi giáo dục và học liệu số để tổ chức hoạt động giáo dục công dân số; song song với đó là xây dựng thư viện học liệu số dùng chung nhằm hỗ trợ giáo viên đổi mới phương pháp giảng dạy.

Mặt khác, Ban giám hiệu cần tổ chức tập huấn, sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu bài học để giáo viên trao đổi kinh nghiệm, học hỏi các phương pháp và hình thức giáo dục công dân số hiệu quả. Đồng thời, nhà trường khuyến khích giáo viên tự học, tự bồi dưỡng kỹ năng số và năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh.

Bên cạnh đó, nhà trường cần phối hợp với phụ huynh trong việc hướng dẫn học sinh sử dụng thiết bị số an toàn tại nhà; đồng thời huy động sự tham gia của Đoàn Thanh niên, Công an, chuyên gia công nghệ thông tin và các tổ chức xã hội trong việc tổ chức hoạt động giáo dục công dân số cho học sinh.

Ngoài ra, Ban giám hiệu cần xây dựng tiêu chí đánh giá hiệu quả của các hình thức và phương pháp giáo dục công dân số; thường xuyên dự giờ, kiểm tra và lấy ý kiến phản hồi từ học sinh, giáo viên và phụ huynh. Những mô hình hay, cách làm sáng tạo cần được biểu dương và nhân rộng trong toàn trường.

2.2.4. Huy động và phối hợp các lực lượng tham gia giáo dục công dân số cho học sinh tiểu học

Trước hết, Ban giám hiệu cần xây dựng kế hoạch phối hợp cụ thể giữa nhà trường, gia đình và các tổ chức xã hội trong giáo dục công dân số cho học sinh. Kế hoạch cần xác định rõ mục tiêu phối hợp, nội dung giáo dục, vai trò và trách nhiệm của từng lực lượng, hình thức phối hợp, thời gian và điều kiện thực hiện. Một kế hoạch rõ ràng sẽ giúp các lực lượng tham gia chủ động và thực hiện thống nhất trong quá trình giáo dục học sinh.

Tiếp theo, nhà trường thường xuyên trao đổi với phụ huynh thông qua họp cha mẹ học sinh, nhóm Zalo, sổ liên lạc điện tử hoặc các buổi chuyên đề về giáo dục công dân số. Nội dung phối hợp tập trung vào: hướng dẫn phụ huynh quản lý thời gian sử dụng thiết bị số của con; giám sát hoạt động học tập và giải trí trên Internet; giáo dục kỹ năng tự bảo vệ khi tham gia môi trường mạng; phối hợp xử lý các tình huống phát sinh liên quan đến an toàn số. Sự đồng hành của gia đình sẽ giúp học sinh hình thành thói quen sử dụng công nghệ tích cực và an toàn.

Đồng thời, nhà trường cần phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Công an, chuyên gia công nghệ thông tin, doanh nghiệp viễn thông và các tổ chức xã hội để tổ chức các chuyên đề như: giáo dục kỹ năng số, tập huấn an toàn mạng, hoạt động trải nghiệm công nghệ, cuộc thi tìm hiểu công dân số, hoạt động tuyên truyền về văn hóa

ứng xử trên môi trường mạng… cùng các hoạt động trải nghiệm, diễn đàn, ngày hội công nghệ, sinh hoạt chuyên đề hoặc sân chơi số với sự tham gia của giáo viên, phụ huynh và các tổ chức xã hội. Việc huy động các lực lượng xã hội sẽ giúp mở rộng nguồn lực và nâng cao chất lượng giáo dục công dân số, đồng thời giúp học sinh được rèn luyện kỹ năng công dân số trong nhiều tình huống khác nhau.

Bên cạnh đó, Ban giám hiệu cần thường xuyên theo dõi, kiểm tra và đánh giá mức độ tham gia của các lực lượng trong quá trình giáo dục công dân số; lấy ý kiến phản hồi từ giáo viên, phụ huynh và học sinh để điều chỉnh nội dung, hình thức phối hợp cho phù hợp hơn. Song song với đó, cần kịp thời biểu dương những tập thể, cá nhân tích cực trong công tác phối hợp giáo dục.

2.2.5. Xây dựng môi trường giáo dục toàn diện trong nhà trường thúc đẩy giáo dục công dân số cho học sinh

Trước hết, Hiệu trưởng cần tổ chức ban hành nội quy sử dụng Internet, mạng xã hội và thiết bị số phù hợp với lứa tuổi học sinh; hướng dẫn học sinh ứng xử văn minh trên môi trường mạng, biết bảo vệ thông tin cá nhân, phòng tránh bạo lực mạng và các nội dung độc hại.

Đồng thời, nhà trường cần tăng cường hệ thống wifi an toàn, phần mềm lọc nội dung, camera an ninh và các công cụ hỗ trợ quản lý hoạt động học tập số của học sinh. Bên cạnh đó, nhà trường cần đầu tư phòng học thông minh, máy tính, máy chiếu, thư viện điện tử, học liệu số và các nền tảng học tập trực tuyến nhằm tạo điều kiện cho học sinh tiếp cận công nghệ một cách tích cực, hiệu quả. Việc khai thác hợp lý các nguồn học liệu số sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục công dân số trong nhà trường.

Cùng với đó, Hiệu trưởng chỉ đạo giáo viên chủ động lồng ghép nội dung công dân số vào các môn học như Tin học, Đạo đức, Tự nhiên và Xã hội, Hoạt động trải nghiệm… thông qua các tình huống thực tiễn, dự án học tập hoặc bài tập xử lý tình huống trên môi trường mạng. Việc tích hợp này giúp học sinh hình thành nhận thức và hành vi đúng đắn khi tham gia môi trường số.

Mặt khác, nhà trường cần hình thành môi trường học tập hiện đại, khuyến khích giáo viên và học sinh sử dụng công nghệ trong dạy học và giao tiếp. Đặc biệt, cán bộ quản lý và giáo viên cần làm gương trong việc sử dụng mạng xã hội đúng chuẩn mực, chia sẻ thông tin tích cực và tôn trọng đạo đức số. Một văn hóa số tích cực sẽ góp phần hình thành thói quen và hành vi đúng cho học sinh.

Hơn nữa, nhà trường cần tăng cường phối hợp với phụ huynh thông qua các buổi tuyên truyền, tập huấn kỹ năng bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng và hướng dẫn cha mẹ quản lý thời gian sử dụng thiết bị số của con. Đồng thời, nhà trường phối hợp với các tổ chức đoàn thể, Công an và chuyên gia công nghệ để tổ chức các chuyên đề giáo dục công dân số cho học sinh.

Ngoài ra, nhà trường cần xây dựng tiêu chí đánh giá việc thực hiện giáo dục công dân số của giáo viên và học sinh; thường xuyên kiểm tra việc thực hiện nội quy sử dụng môi trường số trong trường học. Trong quá trình triển khai, Hiệu trưởng cần thường xuyên theo dõi, kiểm tra và đánh giá hiệu quả của các hoạt động phối hợp, kịp thời điều chỉnh kế hoạch và hình thức tổ chức; đồng thời biểu dương, khen thưởng kịp thời những tập thể, cá nhân thực hiện tốt nhằm tạo động lực lan tỏa hành vi tích cực trong môi trường số.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục công dân số cho học sinh tiểu học là nhiệm vụ quan trọng trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay. Để nâng cao hiệu quả hoạt động này, cần có sự quản lý đồng bộ từ xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện đến kiểm tra, đánh giá. Các biện pháp quản lý được đề xuất không chỉ giúp nâng cao nhận thức và kỹ năng số cho học sinh mà còn góp phần xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh và hiện đại. Sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội là yếu tố then chốt bảo đảm thành công của giáo dục công dân số trong giai đoạn hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2025), Thông tư số 02/2025/TT-BGDĐT về Khung năng lực số cho người học.

Bộ Thông tin và Truyền thông (2020), Chương trình Chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

Nguyễn Ngọc Quang (1989), *Những khái niệm cơ bản về lý luận quản lý giáo dục, Trường Cán bộ Quản lý Giáo dục và Đào tạo.*

UNESCO (2019)*, Digital Citizenship Education Handbook.*